

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **A. A. pre zločin založenia a podporovania zločineckej skupiny** podľa § 296 Tr. zák. a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí 8. marca 2012 v Bratislave sťažnosti obvineného A. A. a prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica z 29. februára 2012, sp. zn. Tp 12/2012, a takto

r o z h o d o l :

Podľa 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti obvineného A. A. a prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky **sa z a m i e t a j ú .**

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením v bode I. sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len sudca pre prípravné konanie) na základe návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 29. februára 2012, sp. zn. VII/2 Gv 34/12, (ďalej len prokurátora) čiastočne vyhovel návrhu a vzal obvineného A. A. do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. s tým, že väzba začala plynúť 27. februára 2012 o 13.30 hod. a bude vykonávaná v Ústave na výkon väzby Banská Bystrica.

V bode II. napadnutého uznesenia podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. rozhodol, že nad obvineným neuložil dohľad probačného a mediačného úradníka a pod bodom III. napadnutého uznesenia podľa § 81 ods. 1 Tr. por. neprijal ponuku peňažnej záruky Ing. M. A. a Ing. M. A. za obvineného A. A..

Svoje rozhodnutie v podstate odôvodnil tým, že v tomto štádiu konania zadovážené dôkazy tvoria dostatočný podklad k tomu, že obvinený je dôvodne podozrivý z trestnej činnosti, pre ktorú mu bolo vznesené obvinenie. V tejto súvislosti poukazoval najmä na znalecké dokazovanie KEÚ PZ Bratislava týkajúce sa výsledkov skúmania DNA obvineného. Doteraz vykonané vyšetrovanie podozrenie z páchania trestnej činnosti obvineným nerozptýlilo. Poukázal na skutočnosť, že obvinený je trestne stíhaný aj pre iný obzvlášť závažný zločin súvisiaci s drogami, preto existuje dôvodná obava, že v prípade prepustenia na slobodu bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti aj vzhľadom na jeho majetkové pomery.

Návrhu prokurátora na vzatie do väzby aj z dôvodov tzv. kolúznej väzby nevyhovelo, pretože v spisovom materiáli nenašiel ani jeden z dôkazov, ktoré by osvedčovali skutočnosť, že by obvinený nejakým spôsobom maril vyšetrovanie, ovplyvňoval svedkov, alebo inak maril priebeh prípravného konania.

Nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, resp. prijatie peňažnej záruky v prípade obvineného neprichádzalo do úvahy, pretože žiadne výnimočné okolnosti prípadu na strane obvineného nezistil.

Proti tomuto uzneseniu podal ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť obvinený A. A. do zápisnice o výsluchu, ktorú odôvodnil osobitným podaním z 1. marca 2012 prostredníctvom svojho obhajcu (č. l. 50-57).

V dôvodoch svojej sťažnosti uviedol, že v jeho prípade absentuje materiálna stránka, ktorou je dôvodnosť trestného stíhania. V tejto súvislosti spochybňoval vierohodnosť svedeckých výpovedí J. P. a P. B.. Taktiež vyjadril nesúhlas so záverom sudcu pre prípravné konania, že u neho nie sú výnimočné okolnosti prípadu. Záverom svojej sťažnosti navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a prepustiť ho na slobodu. V prípade, že sa najvyšší súd nestotožní s jeho názorom, navrhol prijať peňažnú záruku, ako aj uložiť dohľad probačného a mediačného úradníka ako náhradu za jeho väzbu.

V zákonom stanovenej lehote podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť i prokurátor, ktorý v dôvodoch svojej sťažnosti vytýkal súdu, že neakceptoval jeho návrh na vzatie obvineného do väzby aj z dôvodov § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. Zotrval na svojom návrhu

s tým, že pre dôvodnosť tzv. kolúznej väzby stačí aj dôvodná obava z konania predpokladaného v tomto ustanovení. Podľa jeho názoru sú v prípade obvineného naplnené dôvody väzby aj podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade riadne a včas podaných sťažností oprávnenou osobou, preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovatelia podali sťažnosť ako i konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a dospel k týmto zisteniam a záverom.

Z predloženého doposiaľ získaného spisového materiálu vyplýva, že obvinený je trestne stíhaný na základe uznesenia vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor Bratislava, oddelenie vyšetrovania Bratislava zo 16. februára 2012 pod ČVS: PPZ-57/BOK-BA-2012, ktorým vzniesol podľa § 206 ods. 1 Tr. por. A. A. obvinenie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. (skutok v bode 1/) a pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/, ods. 4 písm. c/ Tr. zák. sčasti dokonaný, sčasti vo vzťahu k § 186 ods. 3 písm. a/ Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/, § 141 písm. a/ Tr. zák. (skutok v bode 2/), ktorej trestnej činnosti sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení.

Osobná sloboda obvineného A. A. bola vyšetrovateľom obmedzená dňa 27. februára 2012 o 13.30 hod., podľa § 86 ods. 1 Tr. por., čoho dôkazom je zápisnica o zadržaní obvineného (č. I. 20-21 zv. I.).

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky neprepustil obvineného zo zadržania ale dňa 29. februára 2012 o 10.50 hod. odovzdal obvineného sudcovi pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica s návrhom na jeho vzatie do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por., ku ktorému pripojil doposiaľ získaný spisový materiál. Svoj návrh v podstate odôvodnil tým, že vykonaným vyšetrovaním bolo zistené, že obvinený mal byť zaradený pod vyššie postavené osoby v štruktúre zločineckej skupiny „S.“, z ktorej už šiesti boli súdom prvého stupňa odsúdení, z toho dvaja právoplatne. Pre skutok vydieračského

únosu mal práve obvinený zavolať ďalšie dve osoby doposiaľ nestotožnené (malo by ísť o policajtov), preto hrozí dôvodná obava, že by mohol pôsobiť na tieto osoby, aby nedošlo k ich odhaleniu a tým by mohol mariť účel trestného konania, hrozí aj obava, že bude pôsobiť na svedkov a poškodených, aby nevypovedali v jeho neprospech. Okrem toho poukázal na skutočnosť, že obvinený je trestne stíhaný pre ďalší obzvlášť závažný zločin súvisiaci s omamnými látkami, ktorou trestnou činnosťou si mal zadovážovať finančné prostriedky, a preto hrozí obava, že bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti.

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu dňa 29. februára 2012 v čase od 14.30 do 16.40 hod. vypočul obvineného za prítomnosti jeho obhajcu i prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, pričom po výsluchu obvineného A. A. rozhodol napadnutým uznesením.

Podľa § 87 ods. 1 Tr. por. ak prokurátor odovzdá zadržanú osobu súdu podľa § 85 ods. 4 alebo podľa § 86 ods. 1, pripojí k zároveň podanej obžalobe alebo k návrhu na vzatie do väzby celý doposiaľ získaný spisový materiál; inak nariadi prepustenie zadržanej osoby na slobodu písomným príkazom s primeraným odôvodnením.

Podľa § 87 ods. 2 Tr. por. sudca pre prípravné konanie je povinný do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od prevzatia zadržanej osoby podľa odseku 1 a doručenia návrhu prokurátora na vzatie do väzby túto osobu vypočuť a rozhodnúť o jej vzatí do väzby, alebo ju prepustiť na slobodu, ak rozhodne uznesením o nevzatí do väzby podľa § 72 ods. 3, inak ju príkazom, ktorý musí byť písomný a primerane odôvodnený, prepustí na slobodu.

V prerokúvanej veci sťažnostný súd zistil, že prokurátor i sudca pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu postupovali v súlade s vyššie citovaným ustanovením.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a/ ujde, alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko, alebo mu hrozí vysoký trest,

b/ bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených, alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c/ bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil.

Uvedené ustanovenia Trestného poriadku týkajúce sa osobnej slobody jednotlivca vychádzajú z článku 17 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), pričom na väzbu sa vzťahuje prvých päť odsekov :

1/ Osobná sloboda sa zaručuje.

2/ Nikoho nemožno stíhať, alebo pozbaviť osobnej slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

3/ Obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe, alebo ju prepustiť na slobodu.

4/ Obvineného možno zatknúť iba na odôvodnený písomný príkaz sudcu. Zatknutá osoba musí byť do 24 hodín odovzdaná súdu. Sudca musí zatknutú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe, alebo ju prepustiť na slobodu.

5/ Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom na základe rozhodnutia súdu.

Citované ustanovenia ústavy sú premietnuté aj v základných zásadách trestného konania, konkrétne v ustanovení § 2 Trestného poriadku. Väzba v rámci trestného procesu

predstavuje najzávažnejšie zaist'ovacie opatrenie, ktorým sa veľmi citel'ným spôsobom zasahuje do ústavou zaručenej osobnej slobody občana v čase, keď ešte nebolo právoplatne rozhodnuté o vine obvineného. Z vyššie uvedeného vyplýva, že úprava dôvodov väzby vyjadruje výnimočnosť a fakultatívne použitie tohto procesného prostriedku, pričom Trestný poriadok nikde neustanovuje, že každý obvinený musí byť vzatý do väzby. Jedine súd je oprávnený rozhodovať o väzbe a tento procesný prostriedok môže použiť iba vtedy, ak sú zistené konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu niektorého z následkov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/ až písm. c/ Tr. por. Z hľadiska procesných predpisov rozhodovaniu o väzbe je venovaný prísny formálny pohľad, ktorý má vylúčiť prípadne minimalizovať možnosť vzniku porušení základných práv a slobôd osôb, ktoré sa jej podrobujú.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného sťažnostný súd zistil, že v prerokúvanej veci sudca pre prípravné konanie postupoval pri svojom rozhodovaní o väzbe obvineného s maximálnou obozretnosťou a v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami. Je nepochybné, že obvinenému bolo vznesené obvinenie v zmysle § 206 ods. 1 Tr. por., pričom z predložených doposiaľ zadovážených dôkazov možno vyvodit' záver, že skutky popísané v tomto uznesení boli spáchané, vykazujú všetky znaky trestného činu a z ich spáchania je v tomto štádiu konania dôvodne podozrivý aj obvinený A. A.. Námietky obvineného uvedené v dôvodoch sťažností toto dôvodné podozrenie nerozptýlili. Sťažnostný súd považuje za potrebné obvinenému pripomenúť, že trestné stíhanie je iba v počiatočnom štádiu, kde sa nerozhoduje o vine, preto pri rozhodovaní o väzbe sa nevyžaduje naprostá istota, že obvinený bude konať podľa § 71 Tr. por., ak nebude vzatý do väzby. Na rozhodnutie o väzbe preto postačuje, že táto hrozba s prihliadnutím na konkrétne skutočnosti je reálna.

V danom prípade súd prvého stupňa zistil u obvineného dôvody tzv. preventívnej väzby. Zmyslom tejto väzby je zaistiť osobu obvineného, u ktorej existuje dôvodná obava vyplývajúca z konkrétnych skutočností, že bude opakovať trestný čin, pre ktorý je stíhaný, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil. Uvedený väzobný dôvod sa v určitej miere odlišuje od zvyšných dvoch väzobných dôvodov a je založený na predpoklade, že účelom trestného stíhania je i predchádzanie trestnej činnosti. Medzi konkrétne dôvody, o ktoré sa táto obava z pokračovania trestnej činnosti v danom prípade opiera patrí skutočnosť, že obvinený je stíhaný pre obzvlášť závažné zločiny, pričom členom zločineckej skupiny, ktorá páchala

rôznu trestnú činnosť, mal byť minimálne od roku 2006 a v rámci tejto skupiny mal obvinený okrem iného riadiť aj časť obchodu s drogami. O spôsobe jeho života svedčí potom aj ďalšia skutočnosť, že od roku 2010 je trestne stíhaný za obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/, ods. 2 písm. e/ Tr. zák., ktorej trestnej činnosti sa mal dopustiť od nezisteného času roku 2010 do svojho zadržania 27. marca 2011. Vzhľadom k tomu potom hrozí reálna obava, že ponechaním na slobode bude pokračovať v páchaní závažnej trestnej činnosti.

Sťažnostný súd sa zaoberal aj možnosťou nahradenia väzby prijatím peňažnej záruky v zmysle § 81 ods. 1 Tr. por., resp. nariadením dohľadu probačného a mediačného úradníka nad obvineným podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por., nakoľko súčasťou spisového materiálu sú aj tieto návrhy nahradenia väzby.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že sťažnostný súd sa plne stotožnil s právnym záverom sudcu pre prípravné konanie. Prijatie peňažnej záruky za obvineného ani nariadenie dohľadu nad obvineným ako náhrady za väzbu obvineného, vzhľadom na osobu obvineného a najmä na povahu prerokúvanej veci v tomto štádiu trestného konania neprichádza do úvahy. Uvedené inštitúty možno prijať iba vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu, na ktorú skutočnosť správne poukázal sudca pre prípravné konanie. Takéto okolnosti v prípade obvineného ani sťažnostný súd nezistil.

Čo sa týka sťažnosti prokurátora sťažnostný súd zistil, že nie je dôvodná. Netreba zabúdať, že od spáchania skutkov pre ktoré je obvinený trestne stíhaný uplynula už pomerne dlhá doba, pričom obvinený sa až do 25. marca 2011 nachádzal na slobode, z čoho vyplýva, že mal dostatok priestoru a možností na prípadné ovplyvňovanie svedkov. Okrem toho sťažnostný súd zistil, že obvinený sa od 25. marca 2011 nachádzal z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. vo väzbe v jeho inej trestnej veci. Z väzby bol prepustený na základe príkazu Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2012, sp. zn. 2Tpo 21/2012. Počas trvania tejto väzby orgány činné v trestnom konaní nezaznamenali zo strany obvineného žiadne pokusy na prípadné ovplyvňovanie svedkov, resp. spoluobvinených. Fakticky po svojom prepustení na slobodu bol ihneď zadržaný príslušníkmi polície v prerokúvanej veci. Správne sú úvahy prokurátora, že na dôvodnosť väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. stačí aj dôvodná obava z kolúzneho konania obvineného. Na druhej strane však táto dôvodná obava musí

vychádzať z konkrétnych skutočností, ktoré sú spôsobilé založiť rozumnú obavu, že obvinený by sa s najväčšou pravdepodobnosťou v prípade ponechania na slobode, mohol dopustiť konania kolúznej povahy. V posudzovanej veci však podľa sťažnostného súdu také konkrétne skutočnosti preukázané neboli.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosti obvineného A. A. a prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky ako nedôvodné podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 8. marca 2012

JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu

Vypracoval : JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová